

рефлексів, плям натурального кольору предмета (тобто до розділів «світло», «полутінь», «тінь», «рефлекс»). Тонкими лініями намічаємо ці межі [2].

Отже, нами виокремлено основні методичні рекомендації щодо методично грамотного ведення натюрморту на заняттях для студентів, які навчаються у художньо-педагогічних закладах вищої освіти. Запропонована найбільш вдала послідовність лінійно-конструктивного зображення натюрморту. Ефективність представленої методики перевірена у власній художньо-педагогічній практиці, що підтверджено покращенням якості виконання робіт студентів.

Список використаних джерел:

1. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты. Пособие для студентов худож.-граф. фак-тов пед. ин-тов. М., «Просвещение», 1969. – 239 с.
2. Пучков А.С., Триселев А.В. Методика работы над натюрмортом: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд». – М.: Просвещение, 1982. – 160 с.
3. Волкова Ж.Н. Общая последовательность выполнения линейно-конструктивного рисунка натюрморта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://learn-draw.jimdo.com/уроки-рисования-1/линейно-конструктивный-рисунок-натюрморта/>
4. Царева Л.Н. Рисунок натюрморта: учебное пособие / Л.Н. Царева, А.И. Царев; 2-е изд. М-во образования и науки Рос. Федерации, Моск. гос. стро-ит. ун-т. Москва: МГСУ, 2015. – 172 с.
5. Шевнюк О.Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. / О.Л. Шевнюк. – Київ: Освіта України, 2017. – 311 с.
6. Кириченко М.А. Основы образотворческой грамоты / М.А. Кириченко. – Київ: Вища школа, 1982. – 167 с.

Приходько Д.В.

студентка;

Біліченко П.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Глухівський національний педагогічний університет

імені Олександра Довженка

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ГУМАНІСТИЧНІЙ ШКОЛІ «БУДИНОК РАДОСТІ» ВІТТОРІНО ДА ФЕЛЬТРЕ

Визначення найважливіших перспектив розвитку освіти і виховання у ХХІ столітті потребує орієнтації на певні гуманістичні цінності. Ідея всебічного й гармонійного виховання співзвучна нашому часові оновлення та подолання застарілих стереотипів, динамічних змін у всіх сферах суспільного життя. Нові потреби в сфері педагогічної діяльності призвели до необхідності модернізації системи освіти. Це стосується змісту освіти, методів і форм навчання та виховання, організації та управління роботи освітніх установ. Педагогічні нововведення, якими б привабливими і опрацьованими вони не були, не можуть бути ефективно реалізовані без якісного опанування позитивного історичного досвіду.

Всі науковці зазначають, що багато плідних педагогічних ідей виникло в епоху Відродження. Гуманісти пропонували нові варіанти організації шкіл

різного типу, розробляли сміливі педагогічні ідеї, пов'язані з освітою і вихованням дітей. Яскраво виділяється з їх числа постать італійського гуманіста Вітторіно да Фельтре і його школа «Будинок радості». У своїй творчості він прогресивно підійшов до розв'язання багатьох педагогічних проблем. Вважаємо, що цінним для педагогічної теорії та практики, зокрема, є його погляди на проблему фізичного виховання особистості.

Цей напрям виховання у період Відродження став предметом обговорення і турботи провідних гуманістів, лікарів, педагогів. Якщо в середньовічних школах ігри дітей викликали роздратування вихователів, заборонялися і вважалися «справами диявола», що відволікають від навчання, то прогресивні люди того часу інакше ставилися до процесу фізичного виховання. Одним з перших італійських педагогів, який звернув увагу на необхідність фізичного виховання дітей, був саме Вітторіно да Фельтре (італ. *Vittorino da Feltre*, 1378 – 1446). Відомо, що його справжнє ім'я – Вітторіно Рамбольдіні (італ. *Vittorino Ramboldini*).

Вітторіно да Фельтре – представник раннього італійського гуманізму. На кошти герцога Гонзаги (італ. *Gonzaga*) в Мантуї (північна Італія) він організував школу і назвав її «Будинок радості» (італ. «*Casa Giocosa*»). Самою назвою педагог підкреслював відмінність своєї школи від середньовічної аскетичної школи. Метою виховання Вітторіно да Фельтре убачав у формуванні гармонійно розвиненої особистості і намагався досягти всебічного розвитку учнів. Всебічний розвиток, у свою чергу, передбачає повноцінне фізичне виховання як невід'ємну складову і передумову цілісності педагогічного процесу [4].

На противагу похмурих середньовічним школам, «Будинок радості» мав великі світлі кімнати, які постійно провітрювалися, а широкі коридори були освітлені природним світлом. Будівля школи була оточена з трьох сторін прекрасним великим лугом, що виходив до річки. В. да Фельтре дуже цінував цей луг, так як він слугував для ігор вихованців. Він залучав їх до рухливих ігор на природі, організовував купання і навчав плаванню. Влітку відправляв їх на певний термін до екологічно чистих і мальовничих місць в інших регіонах Італії. Нами з'ясовано, що у школі всіляко заохочувалася фізична активність дітей [3].

На думку педагогів-гуманістів епохи Відродження, турбота про дитяче здоров'я була важливою метою фізичного виховання. Такої ж думки був і В. да Фельтре. З цією метою він встановив у «Будинку радості» розпорядок дня, що сприяв здоровому способу життя. Вчитель привчав дітей до простого, скромного і корисного харчування, нормував споживання їжі з метою запобігання переїданню. Вітторіно використовував прийоми загартування, не дозволяючи вихованцям ніжитися біля вогню: вважав, що жар від нього шкідливий, бо породжує ліню, кволість, викликає сухість шкіри, подразнює очі. І навпаки, тепло від руху корисне і приємне, воно додає сил, збуджує розум, покращує здоров'я та покращує обмін речовин, підіймає настрій [1, с.28]. Він також стежив за чистотою та охайністю одягу учнів.

У школі практикувалася часта зміна видів діяльності: спочатку діти займалися навчальними заняттями, потім переходили до фізичних вправ. У гуманістичних школах В. да Фельтре вони були введені до обов'язкової навчально-виховної програми, оскільки, на думку педагогів, сприяли зміцненню здоров'я, загартуванню тіла та духу, а також були передумовою більш ефективних розумових занять [2].

Фізичне виховання в цій школі базувалося як на роз'ясненні його доцільності, так і на особистому прикладі вихователів. Сучасники Вітторіно згадували: «Заради свого здоров'я він багато приділяв часу тілесним вправам. Йому подобалося змагатися в стрибках, грати в м'яча, бігати, тому що такі вправи зміцнювали і тіло, і розум. Після фізичної перерви він з більшою готовністю повертався до навчальних занять» [1, с. 278].

Отже, фізичне виховання у «Будинку радості» не зводилося лише до спортивної («античної») гімнастики. Організовувалися спортивні ігри, дітей навчали фехтуванню, стрільбі з лука. У них виховували силу, спроможність зносити біль і незручності. Вітторіно да Фельтре звертав увагу на виконання фізичних вправ за будь-якої погоди. Також організовував змагання з бігу та стрибків на свіжому повітрі. Окрім цього, учні займалися ще їздою верхи, боротьбою, гімнастикою, танцями. Ці заняття були спрямовані на розвиток гнучкості, спритності, краси та грації рухів.

На нашу думку, рухливості дітей і фізичному розвитку приділялася також особлива увага, оскільки це було обумовлено історичною епохою. Багато хто із його вихованців у майбутній кар'єрі обирали фах військового. Добра фізична підготовка була основою для цього [2].

Педагоги-гуманісти вчили дітей цінувати здоров'я, розумно користуватися ним, зміцнюючи тілесні й душевні сили не лише фізичними вправами, але й раціональним харчуванням, дотриманням режиму праці та відпочинку, відмовою від шкідливих звичок тощо.

Принципи навчання да Фельтре, що враховували взаємозв'язок розумового і фізичного виховання, перейняли багато інших італійських педагогів. Таким чином, педагогічна діяльність Вітторіно да Фельтре сприяла подальшому розвитку ідей фізичного вдосконалення людини у змісті виховання.

Список використаних джерел:

1. Вітторіно да Фельтре в свідельствах учеників и соременників. М: Росийская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2007.
2. Данте А. Малые произведения. – М., 1986 Итальянский гуманист и педагог.
3. Мижув П. Г. Главные моменты в развитии западноевропейской школы. Хрестоматия по истории педагогики / Сост. И.Ф. Свядковский. – М., 1936. – Т. 1. – С. 105-107.
4. Салимова К. И., Безрогов Б. Г. Гуманистическая мысль, школа и педагогика эпохи средневековья и начала Нового времени (исследования и материалы): Сб. науч. тр. / К. И. Салимовой, Б. Г. Безрогова. – М.:1990. – 200 с.

Сірант Н.П.

асистент,

*Львівський національний університет
імені Івана Франка*

МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Удосконалення музичної освіти вимагає від нас постійного підвищення її якості, оновлення змісту і організаційних форм, а також є найважливішим чинником інтеграції інноваційних технологій, спрямованих на підвищення результативності навчання.